

1

B. van der Veen Czn.

Econ. cand.
EEMSKANAAL 24
9713 AA GRONINGEN
TELEFOON 050-124875
POSTREKENING 850004

AAN den heer B. Jongsma,

Sint Jansstraat 17b

9712 JM GRONINGEN

UW NUMMER:

UW SCHRIJVEN:

MIJN NUMMER:

MIJN SCHRIJVEN:

6405

27/1 1983

BETREFT:

Artikeltje

voor De Zelfzwichter

Geachte heer Jongsma,

De pel- en korenmolen "Eva", Usquert

Zoals algemeen bekend, heeft deze molen, herbouwd in 1891, toen niet alleen zelfzwichting gekregen, maar ook zelfkruiging. Maar niettegenstaande het aanbrengen van een windroos voor de zelfkruiging, had de molen ook nog een staart met schoren aan de korte spruit.

Die zelfkruiging is jammer genoeg verdwenen, en nu gaat het verhaal dat, doordat de staart was vastgezet, waardoor de kap niet kon kruien, de windroos is stukgewaaid.

Dit verhaal blijkt echter niet juist te zijn, zoals molenmaker Medendorp uit Zuidâaren mij vertelde, die de juiste toedracht gehoord heeft van de oud-molenmaker P. Takens, uit Onderdendam.

Zowel de vierdelige holle as, als de tandkrans, met daarnaast een vlak gedeelte, waarop ijzeren wielen liepen met een diameter van 40 cm, waren afkomstig uit Duitsland.

Het stukgaan van de windroos is als volgt gegaan: Terwijl men bezig was met pellen of malen, ging de kap kruien, dus met de staart en schoren. Een gedeelte van de tandkrans, ter lengte van ongeveer 32 cm, was echter nog niet vastgezet, en, waarschijnlijk door een trilling, is dat gedeelte, hoog 4 cm, losgeraakt en op de kapzolder gevallen.

Door het kruien van de kap nu is een der ijzeren wielen in het daardoor ontstane gat ~~gevaakt~~ gezakt, dus 4 cm lager, en kon aan het eind van die 32 cm niet verder komen. De kap zat dus vast, waardoor de windroos zijn werk niet kon doen, en daardoor stukgewaaid is.

Men heeft nog getracht het wiel weer omhoog te krijgen, maar het lukte niet, zelfs de slinger van de lier is toen afgebroken.

Ik deel dit alles mee, niet om de zelfkruiging in discredit te brengen, maar om het idee naar voren te brengen dat wij zouden trachten ergens in Oostfriesland een tandkraans van deze (grote) diameter) te kopen en hier aan te brengen, waardoor onze provincie evenals 7 weer een windmolen zou hebben met zowel zelfkruiging als zelfzwiching.

7 Drenthe

Het is maar een idee, maar zeker het overwegen waard.

Geachte heer Jongtsma,
dat was het,

groetend,

Wauverteng